

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 12/2004 vp

Hallituksen esitys laeiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 2004 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 215/2004 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Katriina Pessa, maa- ja metsätalousministeriö
- jaostopäällikkö Maire Lumiaho, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- lakiyksikön päällikkö Sonja Lilius, Maatalousyrittäjien eläkelaitos.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- saamelaiskäräjät
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan tehtäviksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin eräitä muutoksia, jotka johtuvat yksityisten alojen työeläkelainsäädännössä vuoden 2005 alusta voimaan tulevista muutoksista. Vuosia 2003—2006 koskevaan luopumistukijärjestelmään ehdotetaan tehtäviksi muutokset, joiden perusteella luopumistuki määräytyisi laskennallisesti samoin ehdoin koko järjestelmän soveltamisjakson ajan. Lakiin tehtäisiin maksussa olevien luopumistukien vuosittaista indeksitarkistamista koskevat yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöä vastaavat muutokset. Luopujan muita ansioitaita koskevaa ansiotulorajaa ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan työttömyyseläkettä saavan ansiotulorajaa. Ansiotulorajoja ehdotetaan

lisäksi tarkistettaviksi vuosittain työntekijäin eläkelaisissa säädetyllä palkkakertoimella.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi myös maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettua lakia ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettua lakia. Laeissa säädetään luopumistukijärjestelmää edeltäneistä maatalousyrittäjien luopumisjärjestelmistä, joiden perusteella edelleen maksetaan eläkkeitä tai korvauksia. Näihin luopumisjärjestelmiin ehdotetaan tehtäviksi vastaavat maksussa olevien eläkkeiden indeksitarkistamista koskevat muutokset sekä ansiotulorajan määrää ja sen vuosittaista tarkistamista koskevat muutokset kuin maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi vuonna 2002 maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksiä siten, etteivät luopumistuki-ään nostessa vuonna 2005 sellaiset luopuvat puoliset, jotka vuonna 2004 ovat jo täyttäneet luopumistukijärjestelmän ikärajoja koskevat edelly-

tykset, menettäisi tukea, vaikka lopullinen luopuminen toteutettaisiinkin vasta vuonna 2005. Sama koskisi luopuvia sisarusosakkaita ja maatalousyrittäjien leskiä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esityksessä ehdotetusta maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 40 §:n 1 momentin, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 43 §:n 1 momentin ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n 1 momentin muuttamisesta valiokunta toteaa, että eduskunnalle aikaisemmin annettuun hallituksen esitykseen laeiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain sekä eräiden aikaisempia luopumisjärjestelmiä koskevien lakien muuttamisesta (HE 192/2004 vp) sisältyy myös ehdotus samojen lainkohtien muuttamisesta. Koska aikaisemmassa esityksessä ei ole vielä otettu huomioon käsiteltävänä olevassa esityksessä ehdotettuja kyseisiä säännöksiä koskevia muutoksia, valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena käsitellä muutokset kaikilta osin nyt käsiteltävänä olevan esityksen yhteydessä. Menettelyllä vältetään kysymyksessä olevien säännösten muuttamiselta kahteen kertaan hyvin lyhyen ajan kuluessa. Tätä menettelyä puoltaa myös se, että molempiin esityksiin sisältyvät lait on mahdollista saattaa voimaan samanaikaisesti.

Edellä selostettu muutos edellyttää myös siirtymäsäännösten lisäämistä lakeihin, jotka koskevat maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamista, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamista ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamista. Koska tuen saajan eläkelaitokselta olevan saatavan vanhenemista koskevaa säännöstä ei sisälly erikseen luopumistukea, sukupolvenvaihdoseläkettä ja luopumiskorvausta koskeviin lakeihin, vaan se tu-

lee sovellettavaksi työntekijäin eläkelain 19 b §:n 9 momenttiin viittaavien säännösten kautta, esimerkiksi luopumistukea koskeva asianomaisen lain 40 §:ään sisältyvien viittaus-ten perusteella, hallituksen esityksessä HE 192/2004 vp ehdotettujen lakien siirtymäsäännökset eivät tulisi koskemaan mainittuja lainmuutoksia. Toisaalta työntekijäin eläkelain 19 b §:n 9 momentissakaan ei säädetä, miten vanhentumissäännöksiä sovelletaan ennen säännöksen voimaantuloa syntyneeseen saatavaan, vaan siitä säädetään työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1332/2003) voimaantulosäännöksen 3 momentissa. Tämän vuoksi on tarpeen lisätä mainittujen lakiehdotusten voimaantulosäännöksiin momentti, jossa viittaus-säännösten soveltamisen osalta viitataan viimeksi mainitun lain (1332/2003) voimaantulosäännöksen 3 momenttiin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin ja jäljempänä esitettävin muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

40 §. Yleisperustelujen ensimmäisestä kappaleesta ilmenevillä perusteilla valiokunta ehdot-

taa 1 momentin viittaussäännöksiä tarkistettaviksi.

Voimaantulosäännös. Yleisperustelujen toisesta kappaleesta ilmenevillä perusteilla valiokunta ehdottaa, että voimaantulosäännökseen lisätään uusi 8 momentti, jolloin esityksen mukaisen ehdotuksen 8 momentti siirtyy 9 momentiksi.

3. Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaih-doseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

43 §. Yleisperustelujen ensimmäisestä kappaleesta ilmenevin perustein valiokunta ehdottaa 1 momentin viittaussäännöksiä tarkistettaviksi.

Voimaantulosäännös. Yleisperustelujen toisesta kappaleesta ilmenevin perustein valiokunta ehdottaa, että voimaantulosäännökseen lisätään uusi 5 momentti, jolloin esityksen mukaisen ehdotuksen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi.

4. Laki maatalousyrittäjien luopumiskor-vauksesta annetun lain 13 ja 37 §:n muuttamisesta

Lain nimike. Valiokunta ehdottaa nimikkeen teknistä tarkistamista.

37 §. Yleisperustelujen ensimmäisestä kappaleesta ilmenevin perustein valiokunta ehdottaa 1 momentin viittaussäännöksiä tarkistettaviksi.

Voimaantulosäännös. Yleisperustelujen toisesta kappaleesta ilmenevin perustein valiokunta ehdottaa, että voimaantulosäännökseen lisätään uusi 2 momentti.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1., 3. ja 4. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 7 §:n 2 momentti, 18 §, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 25 §:n 1 momentti ja 40 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 2 momentti laissa 593/2002, 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 1 momentti ja 25 §:n 1 momentti laissa 1326/1999 sekä 40 §:n 1 momentti laissa 1183/2003, seuraavasti:

7, 18, 19 ja 25 §
(Kuten HE)

40 §
Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 7 b, 8 g ja 9 §:ssä, 10 c §:n 1 mo-

mentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 ja 9 momentissa, 19 c §:n 2—6 ja 8 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Voimaantulosäännös

(1—7 mom. kuten HE)

Sovellettaessa tämän lain 40 §:n 1 momenttia noudatetaan, mitä työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1332/2003) voimaantulosäännöksen 3 momentissa säädetään. (Uusi 8 mom.)

(9 mom. kuten HE:n 8 mom.)

3.

Laki

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 15 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 43 §:n 1 momentti laissa 1181/2003, seuraavasti:

15 ja 24 §
(Kuten HE)

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 7 b, 8 g ja 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 ja 9 momentissa, 19 c §:n 2—6 ja 8

momentissa, 19 d, 19 f, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Voimaantulosäännös

(1—4 mom. kuten HE)

Sovellettaessa tämän lain 43 §:n 1 momenttia noudatetaan, mitä työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1332/2003) voimaantulosäännöksen 3 momentissa säädetään. (Uusi 5 mom.)

(6 mom. kuten HE:n 5 mom.)

4.

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 13 ja 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 13 §:n 3 momentti ja 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 37 §:n 1 momentti laissa 1182/2003, seuraavasti:

13 §
(Kuten HE)

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9 §:ssä, 10 c §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 ja 9 momentissa, 19 c §:n 2—6 ja 8 momentissa, 19 d, 19 f, 20, 21

ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Sovellettaessa tämän lain 37 §:n 1 momenttia noudatetaan, mitä työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1332/2003) voimaantulosäännöksen 3 momentissa säädetään. (Uusi 2 mom.)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Sirkka-Liisa Anttila /kesk
vpj. Harry Wallin /sd
jäs. Pertti Hemmilä /kok
Matti Kauppila /vas
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Risto Kuisma /sd
Lauri Kähkönen /sd

Esa Lahtela /sd
Minna Lintonen /sd
Eero Lämsä /kesk
Reijo Paaanen /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Kimmo Tiilikainen /kesk
Pekka Vilkuna /kesk
Lasse Virén /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.